

lehetett tövös eredményeket elérni, de ha nagyobb erő a kisebb erőt legyőzte, a rombolás keretébe még azok is beletartoztak, a kik a józan ész követelményeinek megfelelőleg a gyászos eseményeket megelőzhatték, vagy végképpen elháríthatták volna.

Az Ugron Gábor törekvéseinek van legalább valami alapja, de az Eötvös Károly épülete, ha vasból készült is és egyik helyről a másikra tolató, de a mi éghajlatunk mellett azért nem lesz lakható, mert nyáron át megsülünk, télen át pedig megfagyunk benne.

Tatarozgassuk és rekonstruálgassuk inkább állami épületünket az eseményeknek és követelményeknek megfelelőleg, hogy sem olyan épületbe menjünk lakni, a melyben elveszhetünk.

A „torontáli honvédegyelet“

a mult hét folyamán alábbi felszólalást intézte a torontáli honvédegyelet elnöke utján a fővárosi orsz. honvédségélyző együlethez, melyet agg honvédeink érdekében egész terjedelmében közlünk:

„Az országos honvéd-segélyzőegylet tekintetes kezelő bizottságának
Budapesten.

Ezen egylet részéről egynehány, de egyesek részéről számtalan kérvény küldetett fel, mindannia segélyért való folyamodást tartalmazva, — de sem az egylet, sem az egyesek válasza nem méltattak.

A mult 1889-ik évben, midőn a még életben levő 1848/9-iki honvédek összeírása lett elrendelve, kilátásba helyeztetett a segélyezés is, és ezen egylet az örömhirt tudatta is a segélyre szorultakkal.

Eltekintve attól, hogy a folyamodók gonosz játék üzésével vádolják ezen egyletet, sőt gyanúsítják, mintha a már leérkezett pénzsegélyt az egylet

más célra fordította volna, hogy tehát az egyletnek jó hírneve és tekintélye a fagypontra alóira szállt; — eltekintve attól, hogy épen így vélekednek a kérvényező az országos honvéd egyletről is, a mi mindenestre szomorú és demoralizáló: a munkaképtelen nyomora oly fokra hágott, hogy azok állapota az egyletekre, sőt az egész nemzetre nézve is szégyenthozó.

Nem szólunk a dúsgazdag munkaadókról, mert a szerényebb anyagi viszonyok között élő gazda is, ha cselédje, vagy munkása munkaképtelenné válva az éhhalállal küzd, vagy megbetegszik, nyújt a nyomorgónak anyagi segélyt, vagy egy korházban elhelyezi s megfizeti érte a járandóságot.

A magyar nemzet, mely lelkesedik, ha a szabadságharcot csak emliti valaki, inhumánusabb legyen egy szerényebb anyagi viszonyok közt élő egyes embernél? — vagy tán azt hiszi valaki, hogy az 1848/9-iki elaggott, munkaképtelen, és éhhalállal küzdő honvéd elél a phrasisokból? Pedig arra a következtetésre kell jutnunk, mert szalmatüzként fel-fel lobban keblünkben az öreg honvédek iránti hála érzet, hogy a jövő pillanatban azokról megfeledkezve, valamely jó módu uri ember tiz vagy legfeljebb 20 éves jubileuma megünneplésére ezeket költsünk, és a felköszöntők sorában megemlékezzünk a régi honvédekről, a kik velünk együtt ott mulatnak, de a nyomorultak, a tehetetlen, az éhhalállal küzdőkért semmit sem tegyünk, hiszen azokért nem kár ha elvesznek, ugy is csak ágyutöltelékül szolgáltak annak idejében is.

A segélyre szorultak többnyire vagy hetven évesek már, vagy ennél többet is számlálnak, nem lehet tehát őket hanyagság, lustaság vagy dolgozni nem akarással vádolni, mert a szó szoros értelmében munkaképtelenek,

sőt majdnem alkalmatlanok magára a koldulásra is, és mint honvédek méltán megkövetelhetik a nemzettől, hogy a legcsekélyebb segélyben részesüljenek és az éhhalástól megmentessenek.

A fenálló nőegyletek humanismus szempontjából indulva ki, anyagi segélyt nyujtanak az elaggott jó — de munkaképtelen — cselédnek, nem hagyják nyomorban a tisztességes öreg özvegyeket, gondoskodnak a szegény gyermekekről, szóval, nem mesélnék a humanismusról, hanem tényleg gyakorolják azt lépten, nyomon, a nélkül hogy az ország pénztárát vennék igénybe, — csak mi nem tudunk segíteni a szegény nyomorult honvédeknek, és azt várjuk, hogy az utolsója is muljon ki ez árnyék világból, hogy ez utolsónak sírját nagy ünnepiességgel megkoszorúzhassuk és elmondhassuk róla, mily hős volt és mennyit áldozott a honért, annak szabadsága és alkotmányáért.

Nem tulás jelenlegi feljajdulásunk, minden szavunk a valóságon alapul, kérésünk igazságos és méltányos, és ha a desparatus állapotunk egy-egy erősebb és élesebb kifejezést csikart ki tollunkból, hibánk megbocsátható, mert nem ered önzésből és nem céloz anyagi nyereszkedésre ezen felszólalásunk, hanem a humanismusnak hódol és a nemzet lovagiasságára appellálva javulást reményl.

Méltóztassék a tekintetes bizottságunk tenni valamit, és ha mást nem, a kérvényeket tagadó válaszsza ellátva leküldeni, hogy a folyamodó láthassa és olvashassa azt, hogy nem kap semmit, és hogy bátran éhen halhat.

Honfiui tisztelettel

N.-Beckereken, 1890 szept. 30-án

Egy öreg honvéd.

Nem irigylem a multat, a főváros gyermekkorát. Hisz csak most serdült bajadonna, most kezd virulni! Nyilt, megnyerő mosoly dereng képén, melylyel mindenkit elbájos. Hamupipőke, mely a természettől gyönyörű, de még kissé piszkos. De ha valami előkelő, gazdag udvarlóra akadna, a ki nem volna kisebb ur mint a magyar király, s a ki őt ékitené s kedveért hónapokon át itt mulatoznék, — mily nagyvilági delnővé nőne ki magát!

A „vaskezü“ Baross, a ki legény korában ugyis veszedelmes volt szép asszonyra szép leányra egyaránt, veszi őt csak komolyan számba. Ő körülhálózza a fiatal leányzót vasuti pókszákkal s zóna-rendszerben udvarol neki. Rómától—Moszkváig, Londontól—Pekingig, Kairótól—Szent-Pétervárig, Tót-Aradáctól—Kopenhágtól, a Yan-tse-kiangtól az Amazonig s a déli sarktól az északi sarkig, mindenütt Budapestet vezet keresztül az ut.

E választáson állok, s tárczám tartalmához képest keresem a „feledés utját“, hogy végig barangoljam. Végre is a London—Pekingi irányban állapodom meg, s végcélul egy valódi angol-kalap vásárlását tűzöm ki.

Kohn urral a „Fehér Zsiráf“-hoz címzett divatárkereskedés tulajdonosával a vas-pálya udvarban hoz össze a szerencse.

— Hová utazik? kérdi ő.

— Bécsbe!

— Akkor együtt megyünk.

— Ah?

S csakugyan együtt ülünk a waggonba, melyben kívülünk még csak öten foglaltak helyet. Kohn ur az indulás után 15 fűrt szőlőt, 2 kilo őszibarackot, 1 kilo császárkörtét és 9 zsemlyét vesz elő és jóízűen falatozni kezd. A szőlőfűrtöket szomszédom vadonatúj ezilinderkalapjára teszi, s a miket „lefilloxerázt“ egy felévszázadot jubiláló kisasszony feje fölött dobálja ki az ablakon. A kisasszonyt bántja a társaság s a vidéket nézi. Engem is érdekel, de szemlélődésemben folyton Kohn ur lelegelt fűrtjei zavarnak.

— Wissen Sie, ich bin kein Idealist (nem vagyok idealista), mondja ő, mikor végre a barackokhoz kezd.

En pedig mindjobbban elmerülök a vise-grádi regényes hegyvidék közt hömpölygő Duna, majd a Csallóköz árnyas berkei szemlélésében, melyek a távol ködében mosódnak el. . . .

Pozsonyban kétszersült rakományt vásárol Kohn ur, a mi bennem ama gyanut kelti, hogy tengeri utra készül. Itt elválunk. En megnézem Pozsonyt.

Az ósdi, történelmi multu város, ugy néz ki, mint egy agglegény, virággal gomblyukában. Eleven élet lüktet mindenütt szük utcáiban.

Ódon, zeg-zug sikátorok közt a viztoronylépcső a legromantikusabb ut a várromok felé, melyek a várost uralják.

Alattam és felettem hájos syrének csábító tömege s e sok ezer veszélyben folyton hegynek menve izzad orcám, mig végre

egy osztrák színérezéssel bemázolt kapu elé érek, hol egy pallos nélküli cherub állit meg: — Ne szlobodno dnuka izt (tilos a bemenet), szónokolja Szvatopluk nyelvén a közvitéz.

— Ne szlobodno? kértem felboszankodva, hogy az iménti tulmeleg fogadtatás után ilyen hideg kebelre találok.

— Ne szlobodno!

— Eh, szlobodno! — s azzal félretolva az ifju Szvatoplukot, a várkert ódon emlékei közé menekülök. Hosszas kóborlás után a kilátást élvezem, mely innen felséges. A gyönyörű Duna-liget haragos zöld lombja élénken kiválik az ezüstösen csillogó folyam-ból. A liget, melyet maholnap állandó hid köt össze a várossal, valóságos paradicsom. Szinte irigylem e várostól és önkéntlenül is világutazásom kiindulási pontja jut eszembe, mely sivar, mint az én lelkem.

Azután a romok csupasza falára réved tekintetem, melynek minden tenyéryni darabján, minden mohával benőtt kővén, minden gatzól borított zúgában a pusztulás ütött tanyát. A mult, mely mindenre feledést takar! . . .

A székesegyház megkonduló harangja ébresztett fel merengésemből. Siettem a vonatra s azzal Bécsbe.

Mikor a „Nordbahnhof“-ban kiszállok, ki az, kivel legelsőbben összetalálkozom?

Kohn ur, a „Fehér Zsiráf“.

Kp. Kovács László.

Egy atya levele kereskedelmi pályára készülő fiához.

(Moess Károly felolvasása a helybeli kereskedő ifjak társulatában)

Kedves fiam!

Utolsó leveledben azon kéréssel fordulsz hozzám, hogy engedjem meg, miszerint a kereskedelmi pályára lépjél. — egyrészt, mert hajlamot érzesz hozzá, másrészt, mert ezen a pályán mind a feltalálni véled, a mit polgári állást elfoglalni készülő ember képzettsége és tevékenysége által elérhet.

Hogy hajlamod van a kereskedelmi szakmára, azt tudom, azon kitartás és rokonszenv után ítélve, melyvel a kereskedelmi pálya iránt mindig viseltetted, és azért elhatározásoddal szemben nincsen semmi kifogásom. Helyeslem elhatározásodat, ámbar iskolai bizonyítványaid, és, — a mit elismeréssel kell említenem, — különösen az általad utoljára látogatott hatodik középiskolai osztályban felmutatott eredmények, kitartást nyújthatnának arra, hogy tanulmányaid folytatása által valamely magasabb szinten álló pályán is, sikeresen megállnád helyedet.

A társadalom azon terde felfogása, hogy azok a fiatal emberek, a kik az iskolákat csekély eredménnyel végezték, még eléggé jók, vagy csakis a kereskedelmi pályára alkalmasak, máig is közkeletű.

Hogy miért van ez így, azt leginkább indokolja az a tapasztalati tény, hogy — a mit szegényszemre be kell vallanunk — a kereskedő ifjuság általában véve, mindennel foglalkozik inkább, mint a tanulással és hazánkban a kereskedő tanultság, készütség szempontjából, más szakmát végzett emberekkel szemben alig versenyezhet, ha más tekintetben nem eshetik is kifogás alá.

Azért, ha választott pályádra lépsz, soha el ne felejtse azt, hogy olvasmányok, szakmádba vágó tanulmányok s önképzés által fejlesztheted és szaporíthatod ismereteid, szerezheted meg azt a készütséget, a mely a kereskedőt mint társadalmi tényezőt kiemeli s neki jóllétet és tekintélyt kölcsönöz.

Ifju korod és a pálya gyakorlati iránya is, a melyet választottál lehet tővé tesz, hogy tehetségeid érvényesítéséhez már most teljes erődből hozzájárass, mert hiszen, ha most lépsz az iskolából a gyakorlati élet mezejére, sokkal könnyebben fogod beletalálni magadat annak feltételeibe, mintha a középiskolát teljesen befejezve tennéd azt, s az érettségi vizsga letétele után sokkal nehezebb volna reád nézve a kereskedő tanoncz vagy gyakornok nem könnyű feladatait ellátnod, mint most, mikor még nem ismered azt az álszégyent, a mit csak egy kicsivel magasabb formális szellemi képesítés szokott teremteni a józan munkával szemben, — e tekintetben sajnosan elmaradt hazánkban.

A külföldön, de az utolsó időben hazánkban is, szaktudomány és általános műveltség a kereskedelmi pályán lassan ugyan de mindinkább terjednek, annyira, hogy idővel biztosan le fogják rontani azon válaszfalakat, melyek

a társadalmi rétegeket, tekintet nélkül az emberek egyéniségére, elkülönítik.

Ma már a kereskedelmi pályán is ugyanazon tisztel-tre és elismerésre lehet szert tenni, mint akár a tudományos pályán, akár azon, mely méltóságokra vezet.

Ha a kereskedő művelt, szakképzett, avval szemben a rang és állás közötti különbség megszűnt létezni, vagy ha létezik is, csak képzeletben él.

Mivel egyhamar nem beszélhetek veled, kívánságod szerint tanácsadásaimat ezen az uton teszem meg, remélve, hogy ezek utmutatóid fognak maradni mindenkorra.

Tanácslom mindenekelőtt: hogy választott pályádat teljes erődből szolgálj, ha kereskedő akarsz lenni, mert nincs veszedelmesebb mint ha fiatal emberben a kitartás hiányzik, s nincs árthatmasabb mintha az pályáját mindenkör változtatja s azonnal megriad, ha azon bármily csekély nehézségbe ütközik. — A ki ilyen jellemmel bír, az sohasem fog boldogulni.

Tarts szigorú rendet teendőidben és ne tekints semmit oly csekélységnek mint elmulasztani lehetne. — Minden munka célhoz vezet, mely annál közelebb áll, minél szorgalmasabbak vagyunk tevékenységünkben.

Ha sikerrel dolgozol, ne légy elbizakodott és pöffeszkedő mások iránt, a kiket talán kevesebb szerencse kíséri, mert jöhet idő mikor tulatesz rajtad, s a szegény, mely téged akkor a kárörvendők révéből ér, annál érzékenyebben fog élni.

Légy öntudatos, a mellett szerény, szilárd erkölcsű, főnökeid iránt pedig őszinte s bizalmas.

Tégy meg mindent kedvvel és jóakarattal, de úgy, hogy sem a hízékedés gyanújába ne essél, sem szolgaiasságot ne tanusíts; magad viseletében mindenkör bizonyos méltóság legyen.

Leveledben továbbá azon kéréssel fordulsz hozzám, hogy nem helyezhet nélek-e el ott, a hol jelenleg tartózkodol valamelyik nagyobb üzletbe.

Nem, fiam, azt nem teszem, mert mint kereskedő, neked nagy szükséged leend különböző nyelvek, főképp a német nyelv, megtanulására.

Azt pedig ott a hol most vagy soha meg nem tanulod.

Kiképzésedet illetőleg nekem más tervem van. Véleményem szerint a kereskedelem gyakorlatát legjobban megtanulhatod X. városban, egy jó barátom detail és engros vegyes kereskedésében, a hol alkalmas lesz nyelvismereteket is szerezni. — Ott legalább két évet szorgalmasan töltesz. Ezen idő alatt folytonosan képezd magad elméletileg is, olvass és tanulj jó könyveket, szóval használd fel szabad időket kellő elméleti kiképeztesedre, a míg a gyakorlati ismeretek megszerzésében fáradozol. Természetesen legyenek ezek főutmutatóid, mert a gyakorlatra nagy súlyt fektetek. Az elmélet csak gyenge ismér, ha a gyakorlat által nem támogatatik.

Mig a gyakorlatilag képzett ember fennállhat szerzett tanulmányai és tapasztalatai alapján, addig az egyedül

elméletileg képzett elcsenevészne, ha tanulmányait a gyakorlati szükségek kívánalmainak alá nem veti.

A két év letelte után, ha anyagi helyzetem megengedni fogja, elméleti tanulmányaid folytatására, egy-két évre valamely kereskedelmi iskolába vagy akadémiába foglak küldeni, és ha ott tanulmányaidat sikerrel befejezted, a kereskedelmi pálya nyitva áll előted.

Nem kell azonban azt gondolnod, hogy még ez esetben is mindjárt önálló kereskedővé leendesz.

Addig a míg ezt eléred, sokat kell fáradnod és dolgoznod. Tanulmányaid csak a módot fogják kezdedbe juttatni, hogy egykor önálló kereskedővé lehess, a vagyont hozzá szorgalmad és igyekvésed van hivatva megteremteni. Én, mint tudod, nem bírok oly anyagi javakkal, hogy neked kész üzletet rendezhetnék be. Az is megerősítenembe kerül, ha néhány évig a jelzett módon tanítatnak. Amde e réven hiszem, hogy a szükséges vagyont megszerezheted.

Ha pedig ilyenképen sem támogathatlak, akkor te is, mint sok más, szorgalommal, magán uton is, tovább képezheted magadat, mert hiszen az iskola alkalmat nyújt ugyan a tanulásra, de azért, a ki tanulni nem akar, ép annyi észszel fog onnan távozni, mint a mennyivel belépett, míg az, a kiben szorgalom és törekvés lakozik, magántanulással is pótolja az iskolát.

Ha végtére saját üzletednek megalapítására elérkezend az idő, ne tedd azt meggondolatlanul sem korán, sem későn. Korán azért nem, mert akkor az ilyen fontos vállalatához megkívántató tapasztalásod és higgadságod még nincs; de későn sem, mert haladt korban hiányozni fog az erély, bátorság és kitartás, mely minden vállalkozásban szükséges.

Kellő alap nélkül, ha csak kikerülheted, ne vállalkozzál soha semmire.

Ha már üzleted van, ápolj, emeld ezt, és csak ezt. Ne fogjál a mellett mindenféle más vállalatokba, melyekhez részint talán nem értesz, részint nincs hozzá kellő anyagi biztosítékos.

Könyvvezetésedre fordíts sok gondot, mert abban nemcsak tevékenységnek hőmérséke foglaltatik, de rossz időkben a helyesen vezetett könyv legjobb védelmező törvény és világ előtt.

Levelezésedben légy pontos és fordíts erre különös figyelmet, mert számos ügybarátaid, a kik rendszeren nem ismernek személyesen, leveleid után fognak megítélni.

Őszeköttetések megkezdésében és hitel dolgában ajánlom a legnagyobb óvatosságot.

Különösen a hitel az, a mely mint a két-élű fegyver, ott ejt rajtad érzékeny sebet, ahól nem is gondolod.

De ha szem előtt tartod rendelkezésedre álló pénzeszközeidet, ha a piacot és ennek szükségleteit ismered, bevásárlásaidat pedig és hitelgényeidet ezekkel helyes arányba hozod, akkor a hitelvevéstől nincs mit félned. Inkább óvakodjál a tulságos hitelnyújtástól! Ez hazánkban is, már sok kereskedőt tönkre tett.

Természetesen hitelezni neked is kell,

de nézd meg jól azt, a ki adósod akar lenni, és ha hitelképességében kételkedel, engedd át annak, a ki minden uton és áron üzletet akar csinálni.

Hogy ha különben vevőiddel szemben feladatod magaslatán állsz, végre még is te lész a nyertes.

Erélylyel és kitartással iparkodjál, hogy rendes adósaidd még csekély összeget is elfogadványok, váltók által fedeztessék, mert igen nagy bajt okoz az ugynevezett nyilt könyvhitel; kényszeríti a kereskedőt egy tételt néha évekig hitelezni, holott ő saját váltóit az esedékesség napján pontosan be kell hogy váltja. Ez által kereskedő és a nagy közönség egyaránt szenved; a kereskedő, mert igen könnyen pénz-zavarba jöhet, a vevő, mert az árut tulságos drágán kell fizetnie.

A saját üzlettel bíró kereskedő egyik főszabálynak tekintse a becsületességet, melylyel vevői irányában tartozik. Szerez magadnak e czélből oly áru ismeretet, hogy azon cikkekben, melyeket üzletedben tartasz, te légy a legilletékesebb műértő; fordulj azután azok megszerzése végett oly forráshoz, hol azokat saját meggyőződésed után legjobb minőségben és legmértányosabb áron szerezheted be.

Továbbá főelved legyen: ne az, hogy minél többet nyerjélegy-egy árucikknél, de az, hogy minél többet adhass el abból; s az utóbbit csak úgy érheted el, ha vevődet becsületesen kiszolgálod. Csellel, rábeszéléssel csak egyszer sikerül eladnod, ha árucikked nem fogja kiállani a vevő bírálatát: — míg ellenben előzékeny bánásmód s cikkeid jóvolta nagygyá emelendik kereskedésedet.

Életmodorod legyen rendes és szabályozott, hogy sem a zsugoriság, de még kevésbé a pazar életmód vádjára ne érjen.

Kereskedelmi viszonyaid fölött ne légy csacska és közlékeny, mert ez először higgadt és józan emberhez nem illő, de azonfelül legtöbb esetben káros következményeket vonhat maga után.

Légy munkás és törekedjél arra, hogy hirneved feddhetlen maradjon, s ha mindezt az okosság és észszerűség törvényei szerint intézed. bárminő legyen sorsod, — megnyugvás és vigasztalásod mindenképen fog maradni: jó sorsban, a jólét eredményei, balsorsban azon öntudat, hogy kötelezettségedet hiven teljesítetted s szemrehányástól menten állsz, — mindkét esetben pedig bizton számíthatsz értelmes embertársaidd közbecsülésére.

Most, mikor arra a pályára lépsz, a melyhez szeretettel ragaszkodol, ne vedd rossz néven, hogy irántad gyermekszeretettől eredő apai érzelmeim kifolyásaként, mindazt elmondtam, a mit boldogulásodra fontosnak és célirányosnak vélek. — Lehet, hogy ez lesz apai örökséged, — ép azért fontold meg egy hosszú élet tapasztalataim alapuló meggyőződésed szerint.

Kisérjen utadon az ég áldása, s nagyobb örömet — hidd el — nem szerezhetsz nekem, mintha kitartással, hittel, bizalom és becsületességgel szol-

gáld hivatásodat s hazádnak mindenkor hű fia maradsz!

Ezt óhajtja az, a ki sorsodban leginkább osztozik, — szerető atyád.

Színház és irodalom.

Szerb színház. A Ruzsits-féle szerb színház előadásai többé-kevésbé látogatott nézőtér mellett folynak a helyb. városi színházban. Mult szombaton „A haramiák“ (Razbojniczi) Schiller hatásos drámája került színre, melyben Lukits (Mor) és Milykovits mint Karlo, Ruzsits mint Franya, Amália szerepében pedig Bakalovits asszony kiváló művészettel alakítottak s kiérdemelték a tapsot. — Vasárnap Milykovits M. V. eredeti népszínműve „A bunyevác leány“ (Bunjevka) adatott csaknem telt nézőtér előtt, melyben Dobrinovics (Veczó) pompás mókáin mulatott a nép. A csinos dalok és az összjáték is kifogástalan volt. Kedden „Az arany pók“ (Zlatan pauk) Schönthan kitünő vigjátékának előadása szintén kifogástalan volt. Csak egyre figyelmeztetjük az igazgatót, hogy a naiva gyorsvonaton utazik Róma felé s így 16 éves leánykák szerepére nem való. Csütörtökön „Vukasin király“ adatott, szombaton „Lear király“ és vasárnap „Utazás a föld körül“ kerülnek színre.

A „Divat-Szalon“ a magyar irodalom legdiszesebb, legértelmesebb s legolcsóbb szépirodalmi divatlapja negyedik évfolyamát kezdi meg, azzal a pompás és tartalmas számmal, melyet október elsején adott ki. Divat-része remek kiviteli rajzaival, érthető, magyaros leírásaival s a divatos kézimunkák állandó szakavatott tanfolyamával, ugy a külföldi, mint a hazai divatlapok fölött áll. Szépirodalmi része pedig bármely nagy szépirodalmi lappal állja ki a versenyt költeményeket, elbeszéléseket, tárczákat elsőrangú íróktól közöl, fordítási eddigelé a francia, orosz, olasz, angol, újgörög, német stb. irodalomból mutatott be sikerült közleményeket. Októberi száma Gyarmathy Zsigánétól kezd egy hosszabb elbeszélést, költeményt Sully Prudhomme-tól, Radó Antal műfordításában stb., továbbá találkoznak benne F. Gyujtó Izabella, Nogáll Janka nevével. Ismerteti a fővárosi élet nevezetesebb eseményeit, s állandó rovatot tart arra, hogy olvasói egymás között is kicserélhessék gondolataikat. S ha e dus tartalom mellett felemlítjük, hogy a „Divat-Szalon“ előfizetési ára egész évre csak 6 forint, méltán felhívjuk rá a t. hölgyközönség figyelmét, melyet a „Divat-Szalon“ teljes mértékben megérdemel. Előfizetések postautalványon a „Divat Szalon“ kiadó hivatalába (Budapest, Gizella-tér 1. sz. Haas-palota) intézendők.

A lélek kiművelése, az ember nevelése nincs befejezve az iskolában. Az élet: a társadalomnak, a népnek valódi mestere s az életnek: az irodalom, a sajtó a leghatásosabb eszköze. A szabadságnak s a műveltségnek ez a világitó tornya s a mely nemzet az irodalmát, a sajtóját nem támogatja: az nem lesz szabad, nem lesz művelt. A „Képes Családi Lapok“ már tíz év óta hirdeti a műveltségnek eszméit, hinti a szépnak, nemesnek, jónak magvát. A „Képes Családi Lapok“ megérdemli, hogy minden magyar család olvasó asztalának állandó vendége legyen. A „Képes Családi Lapok“ előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. s a kiadóhivatal (Budapest, nagy korona-utca 20. szám) melyhez az előfizetések legczélszerűbben postautalványon intézendők, kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve szolgál mutatóványszámokkal.

HIREK.

Ő felsége névnepje a szokott fényvel ünnepeletett meg szombaton, f. hó 4-én városunkban. A rég. katolikus egyházban d. e. 10 órakor diszes istentisztelet tartott, melyen Schäffer Antal, pápai kamarás,

pornói apát, esperes plébános fényes segédlettel pontifikált. A megyei hatóság Hertelendy József főispán és Rónay Jenő alispán, a városi tisztikar Krsztics polgármester a pénzügyigazgatóság Talapkovics Vazul, — a tisztikar Dudás honvéd ezredes és Szerdics közösh. alezredes vezetése alatt, továbbá a főgymnasium, a zárda és népiskola növendékei zsufoltig megtöltötték a templomot. A középületeken is lobogó lengett.

A nemzet vértanuinak dicsőítésére Aradon felállított szobor leleplezésére október hó 6-án megy végbe nagyszerű ünnepélyesség közt. Az ország legfényesebb nevei vándorolnak e napon a kegyelet emlékoszlopához, melynek szoboralakjait Zala, a jeles magyar szobrász mintázta, s melyeket a nemzet valóságos virágözönnel árasztott el. Torontálmegye törvényhatósága is kegyeletét rója le, midőn a megye közönsége nevében a megye színeivel díszített babérkoszorut küld Aradra. A kéksárga selyemszalag a következő feliratot viseli: Torontálmegye közönsége — a nemzet vértanuinak. Török-Becse községe szintén igen diszes koszorut küld Mindkét koszorut a helyb. Deutsch Zsigmond féle virágkereskedés kötötte s oly remekei a virágkötésnek, hogy párjukat ritkítják. — Egy másik babérkoszorut Kiss Ernő családja küld N.-Elemérről. A pompás fehér selyemszalagon aranyhímzéssel következők állanak: Eleméri és ittebei Kiss Ernőnek a nemzet vértanujának a felejtetlen apának. Háladatos leányjai özv. Daniel Augusztá, özv. Bobor Rozália, ezek gyermekei, unokái és dédunokája. A diszes aranyhímzést Viltshgo Rezső hímző intézete készítette.

Kinevezés. Hertelendy József megyénk főispánja kinevezte Filkovic Boldizsár közg. gyakornokot tiszteletbeli megyei aljegyzővé.

Eljegyzés. Rehák Ferenc titeli királyi járásbírósi albiró mult hó 29-én jegyet váltott Gaszner Aranka kisasszonnyal a titeli királyi közjegyző szép és művelt leányával.

Esküvő. Mult hó 30-án vezette oltárhoz a helybeli r.-kath. templomban Kark Vilma kisasszonyt, Hajnal József megyei állatorvos N.-Kikindáról.

Uj tartalékos tisztek. A Temesvárott állomásozó 29. gyalogezred önkéntesei közül Nagyváradon a következők tették le jó sikerrel a tiszti vizgát: Jeszenszky Frigyes, Kubitska Gyula, Unterreiner Mátvás, Wolfinger Izidor, Demkó Dezső, Fischer Emil, Scheirich József, Billitz J., Karg József, Beleszlin Illin, Suppek József és Emanuel György. E 12 önkéntest. kik közt hárman N.-Beckerekiek, karácsonykor léptetik elő tartalékos tiszteknek. Ez alkalomból megemlítjük, hogy Nagyváradon összesen 117 önkéntes vizsgázott, kik közül 101 jó sikerrel tette le a tiszti vizgát. A 29 es önkéntesek közül senki sem bukott.

A n.-kikindai lovassági kaszárnya, melyet az aradi Ursits L. és fia vállalkozó cég épít, közel áll a befejezéshez. Eddigelé a tiszti — és legénységi laktanyák, iskolák teljesen készek. Most az istállók, raktárak és egyéb gazdasági épületeken dolgozik temérdek munkás kéz; a mik szintén már tető alatt állanak. A napokban az épen N.-Kikindán időző alispán, Rónay Jenő megtekintette az épülő lovassági kaszárnyát. Az impozans épületek szépsége igen meglepte őt s Báthory vezető mérnök kalauzolása mellett behatóan megsejmelte azt a teljes meglegedésének adott kifejezést a mérnökkel szemben.

Római lelet érkezett a megyére mult héten Kevi Szöllősről, egy érdekes formájú agyag edény, melyet mintegy 2 méternyire a föld alatt találtak. A lelet a nemzeti muzeum számára küldetett fel.

Szüret. Szept. 28 án tartatott meg a szüret Dr. Demkó Pál közkedveltségü városi országgyűlési képviselőnk muzslyai szőlőjében, és mint minden évben, úgy az idén is a vendégszerető háziur ismerőseinek és barátainak egész seregét gyűjté egybe, hogy vele ünnepeljék Bachus adományainak egybegyűjtését. Azonban daczára annak, hogy Bachus adományával az idén vidékünkön általában, és így Dr. Demkó szőlőjében is, meglehetősen fukarkodott, még sem tagadta meg a szüreten egybegyűltekől azon áldását, mely a szüreti napokat általános örömnappokká teszi, értem a legszelebb jökedvet és meghamisíthatlan kedélyességet. És hogy ezen áldás teljes mértékben csakugyan mindnyájunknak kijárt, legjobban kitűnik azon általános nyilatkozatból: hogy hiszen minden évben jól mulattunk képviselőnkél, de az idén mégis legjobban. Kora reggeltől estig jöttek és mentek a vendégek; a terített asztalok kifogyhatlanul szolgáltatták a sok eredeti jó magyaros enivalót; a czigány huzta, a fiatalság tánczra kerekedett és a komolyabb része a vendégeknek, hol a pohár fenekét, hol a blattot nézte, s így a mulatságból mindenkinek kijutott a magáé. Toasztozokban sem volt hiány a lakoma alatt, s midőn sorainkat bezárjuk, szeretett jó Guszti bácsink pohárköszöntőjének azon szavaival tesszük: Hogy az egek Ura még számtalanszor nyujtson alkalmat Dr. Demkó Pál városunk országgyűlési képviselőjének arra, hogy minket ily kellemes és jökedvű szüretre meghívasson.

A nagy-beckereki löverseny iránt, mely folyó 12-én d. u. 2 órákor tartatik meg, élénk érdeklődés mutatkozik. A verseny díjaira eddig adakoztak: báró Nikolits Feodor 50, Baich Iván 10, Bakalovich Ágoston 5, özv. Bobor Rozália 15, gróf Bethlen Miklós 5, báró Duka Péter 10, Damaszkín Arzen 10, Gyertyánffy János 15, Krsztics János 5, Karácsonyi László 10, báró Liptay Frigyes 15, Mihálovich József érsek 50, gróf Nákó Kálmán 20, Pap Simon 10, Poroszkay Béla 5, Rónay Alajos 5, Rónay Ernő 5, dr. Mihálovich Ödön 3, Schvarre Eberhard 10, lótenyészbizottság 200, gróf Karácsonyi Aladár 20 forint, San Marco herceg 10 drb arany, Plechl Szilárd 5, Réczey Gyula 2, Botka Béla 5, Mihalovits Miksa 5, Baich Iván 15, ifju Daniel Pál 10, Dellimannich Lajos 5, özv. Mocsosonyi Andrásné 50, Sváb Károly 10, Talapkovits Vazul 10, Schäffer Antal 10 forint, Deutsch Lajos 100 franc, Daniel Augusztá 20 forint.

Elmaradt szinelőadás. A f. hó 11-én szombaton tervezett magyar szinelőadás, melyet a „Torontál” regatta egylet akart rendezni, közbejött betegség folytán elmarad. A vasárnap, 12-én tartandó löverseny után azonban az egylet díszes táncmulatságot tart a helyb. casino helyiségeiben, melyre külön meghívók nem adatnak.

A nagy-beckereki takarékpénztár, mely Ormódy Imre kitünő vezetése alatt a vidéki takarékpénztárak legjobbjai közt foglal helyet, megvette mult héten a Freund cég tulajdonát képező „Korona-szállodát” 48,000 forintért. A szálloda teljesen újjá fog alkittatni. A takarékpénztár saját czéljaira fényesen berendezett s elkülönített helyiségeket rendez be az emeleten. A divatosan átalakított kávéházi és szállodai helyiségek továbbra is fentartatnak. Az egész palota villanyos világítással és vízvezetékekkel látatik el s így egyik legkiválóbb épülete lesz városunknak.

Kereskedő ifjak egylete. Vasárnap okt. 5-én pont 8 órákor az egylet helyiségében, Rózsa-szálloda, I. emelet, Baaden Károly ur tartja felolvasását, és pedig következő témáról: „A villamos tünemények a légkörben”. — Kapcsolatban e felolvasással: „A villamos-ságról általában” mutatóvanyok kíséretében Gockler Lajos urtól. Az egylet minden felolvasásához vendégeknek, úgy hölgyeknek, mint uraknak ingyen a belépés.

Kikeresztelkedés. Berger Lipót zombolyai vasuti pénztárnok közelebb áttér az izrael-vallásról a kath. hitre. Keresztapja Babics József, gróf Csekonicus Endre jószágigazgatója lesz. Kikeresztelkedés után Berger nőül veszi Palletz Miksa vasuti főmérnök leányát, Izabella kisasszonyt.

Sakkverseny lesz, ma vasárnap délután a Sonnenfeld féle kávéházban, melyen sakk játszók közül mintegy 20-an vesznek részt. A verseny d. u. 2 órákor kezdődik. A díjakat gyűjtés útján szerezték be. A verseny-nél dr. Noa, európai híru sakkjátzóknak is jelen lesz.

Torna- és vivő-egylet czímmel új sport egylet van alakulóban városunkban, mely mult hó 29-én tartotta előértekezletét a városi casinóban. Az értekezleten szép számban gyűltek össze az új egylet iránt érdeklődők, kik élénk eszmecsere-t folytattak a további teendők czéljából Korelnöknek egyhangulag Streitmann Antal, s jegyzővé dr. Kovács Izsó kértettek fel. Dr. Rózsa, Vilmos az egylet buzgó kezdeményezője, az egylet megalakulását különösen a rendszeres vivás szempontjából tartaná előnyösnek, melyet városunkban eddig nagyon kevésse gyakoroltak. Az értekezlet többek hozzászólása után egy dr. Magyar Károly, dr. Rózsa Vilmos és dr. Végh Lajos urakból álló bizottságot választott, mely az alapszabályok egybeállításával bízott meg. Az egylet tagjai sorába eddig a következők készek belépni: Andrassy Akos, Bauer Henrik, Benkovich Mihály, Benkovich Miklós, dr. Brájer Lajos, dr. ifj. Demkó Pál, Grünbam Arnold, Grünbaum Frigyes, dr. Holländer Mór, Jokly Zsigmond, Kp. Kovács László, dr. Kovács Izsó, Kovács Mór, Liptay Dezső, Lucics Miklós, dr. Mangold Samu, dr. Magyar Károly, dr. Gavrilla Emil, Oldal Antal, dr. Orsó Mátyás, Panics Daniló, dr. Pericsics Zoltán, dr. Petrovics Szvetozár, Pollák Viktor, Poroszkay Béla, Reiner Bertalan, Reisz Viktor, dr. Rózsa Vilmos, dr. Stassik Ferenc, dr. Stern Lázár, Streitmann Antal, Szilágyi Bertalan, dr. Vécsey Béla, dr. Végh Lajos, Weisz Izidor, Weisz Károly, Weisz Sándor, Wojtitz Ernő. Az alakuló közgyűlés f. hó 10-én pénteken délután 6 órákor fog a casino kis termében megtartani.

A helybeli főgymnasium gyakorló-iskolája az 1890-91. tanévre f. hó 21-én alakult meg. Az alakuló gyűlést a főgymnasium igazgatója ft. Balácsi József ur nyitotta meg. A gyakorló iskola vezetésével dr. Kis Sándort a magyarnyelv és irodalom tanárát bizta meg. A gyakorló iskola tisztviselői: ifjusági elnök Sik Lajos VIII. o. t., jegyző Benó József VIII. o. t., jegyzőtárs Geisz Antal VII. o. t. és a gyűjteményes könyv szerkesztője Handler Lázár VIII. o. t. — Az első rendes gyűlést is már f. hó 28-án megtartották.

Orkán. Szokatlan szélvihar dühöngött esőtörtökön este, mely a legszebb alkonyatban hirtelen támadt és sötét porfelhőket kergetve maga előtt ugyancsak megriasztotta a mit sem sejtő sétálókat. A szélvihar több tetőt megszakgatott s kisebb fákat kicsavart. — Nagy-Gájban a szélvihar kezdetén este 8 órákor hirtelen tűz támadt, mely Winterberg két majorját perzselte le. Ijesztő látványt nyujtott a szélben kavargó láng-tenger, 7 óriási szénakazal, a béres lakok és juhoklak égése. A kár igen nagy. Ember élet nem esett áldozatul, csak több — disznó.

Rövid hírek. Temes megyében is megtoldatik a közige. fogalmazó gyakornokok 360 frtnyi fizetése évi 240 frt jutalomdíjjal. — Műkedvelői előadás lesz f. hó 11-én a helyb. Ellmer-féle helyiségekben, melyet a „mukás-képző- és társas-egylet” rendez. Az előadást táncz követi. — Tűz volt szerdán d. u. 2 órákor városunkban, mely Radoszavlyev Nika mészáros szalmakazlát pusztította el.

Törvénytészi csarnok.

A nagy-beckereki kir. törvénytészi végtárgyalásainak sorrendje:

Október 6-án: Fischbach Erzsébet, méhmagzat elhajtás — Belits Lázár, sulyos testi sértés.

Okt. 8-án: Mutz Steva és társai, sulyos testi sértés. — Stutz Ferenc, fegyelmi ügye.

Eltűnt főnyeremény. Négy nagy-szt-miklósi torontálmegyei oláh ember, névszerint: Szarafolyán Pantylimon, Szarafolyán Marku, Oprea Iliá és Vojkitra Andrea közösen vásároltak egy magyar vörös-kereszt sorsjegyet s hogy a közös tulajdont jelezzék, a sorsjegy hátára a lottógyűjtő által ráírták a nevöket. A négy név azonban magára a sorsjegyre került s nem a reményszelvényre s ez a körülmény okozta, hogy a dolog a fenytő bíróság elé kerülhetett. A sorsjegyet ugyanis Vojkitra Andrea vette át megörzés végett s örízte is a mult év novemberéig, mikor arról az örvendetes hírről értesítette társait, hogy a sorsjegyre 10,000 forintos főnyeremény esett. Persze volt öröm az oláhságban s a három pajtás nyomban ösztökélte Vojkitrát, hogy szedje elő a sorsjegyet s menjen Pestre a kincset felvenni. Vojkitra azonban csak huztahalasztotta a dolgot, s végre is kibökte, hogy a temérdek vagyont bizony nem veheti fel, mert a sorsjegyet elvesztette, és sehogy se tudja megtalálni. A nyerőtársak azonban ezután is kerestették a sorsjegyet, míg végre községi szerzte séltében-hosszában beszéltek az emberek, hogy a sorsjegyet ugyan kereshetik, mert Vojkitra egy takarékpénztári hivatalnok közbenjárásával már régen felvette a pénzt. A megcsalt emberek erre fölmentek Budapestre, s Hets Ödön ügyvédet kérték meg a dolguk elintézésére. Az ügyvéd megtudta, hogy a tizezer frtos főnyereményt valaki csakugyan fölvette, még pedig a nyeremény-szelvényre. A földhitelezést erre a szelvényre, a szabályokhoz híven ki is adta a pénzt s nem kutatta a sorsjegyet, melyre a négy tulajdonos neve van írva. A nyeretlen nyerök ezeket tudva, megtették Vojkitra Andrea ellen a bünvádi feljelentést, s a n.-kikindai törvénytészi el is rendelte az előnyomozatot, s ennek vezetését Eibl vizsgálóbíróra bizta. Dr. Kiss Ernő, Hets Ödön irodavezetője most négy napig Nagy-Szt-Miklóson járt, s nagyon terhelő adatokat gyűjtött össze, melyek Vojkitra bűnét kétségtelenné teszik.

VEGYES.

A lélekzészről. Egy felnőtt ember óránként körülbelül 20 liter szénsavat lehel ki, tehát egy év alatt 175,200 litert, melynek sulya körülbelül 344 kilogramm, a belehelésre az embernek majd ugyanannyi élenyre van szüksége. Számítás szerint 32 ember körülbelül ugyanannyi szénsavat hoz létre, a mennyit egy hektárnyi terület gabonaföld vagy erdő, tenyészési periódusa alatt. Ezek után ki lehetne számítani, hogy tulajdonképen hány ember bir a földön megélni, illetőleg lélekzeni. Eddig a föld tenyészeti felülete tökéletesen elegendő az éltető levegő ellátására. A hol mező és erdő a nagyobb emberi települések közelében hiányzik, ott a szél gondoskodik az éleny helyes szétoszlásáról.

India lakossága nemcsak nagy, hanem a nyelvekre nézve is fölötte tarka, mert az indiai kormány hivatalos jelentése a kelet-indiai népszámlálásról 109 nyelvet sorol föl. India lakossága 269,477,728, s így egy négyszög mértföldre 145 lélek jut. Hindu 190 millió, mohamedán 81, Budhavallásu negyedik, keresztény 2 millió. Legnépesebb Bengália és Oüde, leggyérebb a lakosság Bir-mában és Bombayban. Nem tudnak se olvasni se írni 106 millió férfi és 111 millió nő Hindosztán nyelvet beszél 80 millió, bengálit 40. Az angolok száma 89,798, s ez uralkodik a száz milliók fölött. Az angolok nagy része tisztviselő és kereskedő.

Milyen hideget és meleget állhat ki az ember?
Az emberi test melegsége az északi sarkok felé lakóknál ép úgy 37–38 Celsius fok, mint az egyenlítő lakosainál. Azonban az ember száz foknyi hőmérséki különbségnek is ki van téve. Szibériában, Jakucsiban télen átlag 42 fok a hideg, júliusban pedig 18 fok a meleg. Ez a különbség 60 fok. De ugyan e helyen előfordult 62 fok hideg és 38 fok meleg is, a mi már 100 foknyi különbség. A Vörös tenger mellett többször volt már 45–50 foknyi hőség. Utazók még nagyobb forrást is észleltek, így Murzuk oázisban Ritchie és Lyon 56 fokot árnyékban, Start 54 fokot Ausztráliában a Maguaire folyónál, Armand orvos Hed-Merdzsa mellett 63 fokot a sátorban, a napon pedig 72 fokot. Nem egyszer tettek már kísérletet annak megtudására, hogy az ember mily hőséget tűrhet el. Blaydes természetbuvár 126 fok hőséget hét perczig eltűrt, bizonyos Martinez nevű spanyol 170 foknyi forrásban negyed órát töltött. Ezek azonban kivételek. A gyárakban lehet legjobban látni, hogy az emberi test szervezete mily különböző hőmérsék közt mozog. Órákig dolgozik 40–50 foknyi hőségben, s aztán az esti lehült légre jön ki. A hajfűtők folyton pokoli hőségben izzadnak, úgy hogy szinte megfoghatatlan, miképen viselhetik el.

Hány millió népet táplálhat földünk? Ezzel a kérdéssel foglalkozott a British association egyik ülésén egy londoni tudós. A föld lakosságának jelenlegi száma 1468 millió. A népesség azonban szaporodik. Kérdés már most, hogy az emberiség száma mily nagy lehet, mikor beáll a kéréhetetlen körülmény, hogy a föld többé nem bírja táplálni? A londoni tudós úgy számolt, hogy 5994 millió népességnél több már nem talál élelmet, s bekövetkezik, hogy az emberek többé meg nem élhetnek egymástól. Az 5994 millió majdnem négyszerese a jelenleginek, tehát roppant nagy a különbség, de az idő ám nem oly távoli, hogy a földet ennyi lakos népesítse. A természet rendje szerint 182 év múltán, tehát a 2072-ik évben már lehet annyi lakos, s akkor már csak egy pár év választ el attól, hogy a föld nem táplálhatja lakóit s az éhség megkezdí szörnyű irtó munkáját, ha ugyan valami közbe nem jön, a mit még a tudósok sem tudnak oly könnyen kiszámítani. — Egy francia statisztikus viszont kiszámította, hogy az ember, a ki hetven évet élt, születésétől fogva megevett husz vasuti kocsi terhének megfelelő táplálékot, vagyis körülbelül nyolcvan ezer kilót. Egészen természetes alapon nyugszik ez a számítás, a mennyiben ha elosztjuk a most mondott táplálékot huszonötezer napra, egy napra három kiló s kétszáz gram táplálék jut. Az orvosi statisztika is azt bizonyítja, hogy a katonák, tengerészek, munkások napi tápláléka négy kilón fölül van s így az elfogyasztott élelmiszerek középszámát nyugodtan lehet naponként három kiló kétszáz grammra tenni.

A vasutak gyorsasága. A amerikai vasutak sokszor emlegetett gyorsasága voltaképen semmi valósággal nem bír. Az angol vasutak járnak gyorsabban. Anglia 20 számbavehető vasutársaságának gyorsvontain a tulajdonképeni sebesség óránként 72 km, ha ellenben az állomásokon való időzést is számítjuk, csak 67 km. Legnagyobb sebességgel halad a Greath-Northern (London-Edinburg), a melynek gyorsvontán a megfelelő számok 76 és 71. Angliában az utóbbi években a gyorsvontók alkalmazásában arra a meggyőződésre jutottak, hogy nem annyira a vonatok sebességének gyorsítása jár haszonnal, mint inkább a gyorsvontók számának szaporítása. Mig ezelőtt hosszú vonalakon csakis két-három gyorsvontat közlekedett, ma a közlekedő személyvonatoknak nagyobb része gyorsvontat, még pedig harmadik osztályu kocikkal. Anglia vasutársaságainak gyorsvontai naponként összesen vagy 100,000 kilométernyi utat tesznek meg. A kontinens vasutai közt csak igen kevés van, a melyre az angol mérték alkalmazható. Franciaországban

csakis a páris-calais-i (69 km.) páris-brüsszeli (66 km.), páris-bordeauxi (68 1/2 km.), páris-lyon-marseillei (68 km.), Németországban csakis a berlin-hamburgi (65 1/2 km.) és a berlin-kölni (67 km.) gyorsvontokra. A többi európai államokban egyetlen egy sebessége sem vetekedhetik az angol gyorsvontók közepes sebességével. Az Egyesült-Államok gyorsvontainak közepes sebessége óránként 67 km. (az állomásokon való időzést beleszámítva): a gyorsvontóktól naponként megtett összes ut 22,500 km.

Hogyan táviratoznak Kínában. A kínai nyelv megtanulása is nagy feladat, az írás még nagyobb, mert minden szónak külön jegye van. Ez nagy nehézségeket okozott Kínában a táviratozásnál. Nemcsak az európai táviratiztek, de a ki teljesen birtokában van a kínai nyelvnek, az sem boldogulhatott a távirón. Találtak azonban segítséget. Körülbelül 5000 szóra van szükség a közönséges kínai beszédben. Ezeket a szavakat abban a sorrendben, amint leggyakrabban előfordulnak, ráirták kis fadarabokra, s ellátták számokkal. A táviró a számokat adja tovább, azután az e számoknak megfelelő szavakat írják le, s megvan a szöveg, melyet egyébiránt még egy kínai tisztviselő is végig olvas. Így táviratoznak kínai nyelven az európai tisztviselők.

A fotográfiát dr. Leyden és dr. Brettner berlini orvosok új oldalról akarják a tudományos megfigyelések eszközévé tenni. A kórházakban számos fényképet készítettek különböző fázisaiban, hogy az arczkifejezését vizsgálódás alá lehessen venni. Haldoklókat is fényképeztek. Meg eddig azonban nem bizonyult be, hogy a fotográfiának hasznát veheti-e a tudomány.

A posta Marokkóban. A marokkói szultán arra a nagy újításra határozta magát, hogy birodalmában rendesebb postát léptet életbe. Marokkó ugyan nagyon közel van Európához, de a postának eddig nem valami nagy szükségét érezte. Gyalogposta viszi ott a leveleket, szegény, rongyos emberek, kik ismernek egy-egy vidéket, s a mig jobb munkát nem kapnak, csak addig maradnak postások.

A vastartalom az emberi testben francia orvosok kutatása szerint már a születéskor a legnagyobb, később apad. Az új szervezet tehát a magával hozott vasat emésztí, míg a testnek többi szilárd részei a táplálkozás következtében megújulnak, sőt gyarapodnak.

Földevo vadakat találtak közelebb Kelet-Indiában Bagror mellett őserdőkben. A vadak összes öltözete csak övök körül tekert állatbőr volt, fegyvereik nem voltak, az idegeneket kövekkel támadták meg s nyelvöket a környéken lakó indusok sem értették. Főtáplálékuk veres föld volt, melyet állatkoponyákból ettek, de különben valóságos csontvázaknak látszottak, hus és izom nélkül.

Szerkesztőségi üzenet.

M—kN—r urnak. A „Következtetés Torontál-vasútyára“ nagyon rossz magyarsággal van írva. Nem közölhető.

VASUTÜGYEK.

(Szab. osztrák-magyar államvasut-társaság.)

Osztrák magyar vasuti kötelék. — Folyó évi október 15 én az osztrák-magyar vasuti kötelékben új dijszabások lépnek életbe II. rész 1—A, 2—A és 3—A füzet elnevezés alatt. Az 1—A füzet díjtételeket foglal magában a szab. osztr. magyar államvasut-társaság magyar állomásai (Budapest, Kőbánya, Szeged, Temesvár, Gyárváros és Temesvár Józsefváros közös állomásokat kivéve) között egy-

részt, és az osztr.-észak-nyugati vasut, cseh kereskedelmi vasutak, cseh északi vasut, Nándor császár északi vasut (Brünn és Holubitz), cs. kir. osztrák államvasutak (Prága, Sigmundsherberg-Horn és Iglau város) állomásai között másrészt.

A 2—A füzet díjtételeket foglal magában a fennemlített magyar közös állomásoknak forgalmára a felsorolt osztrák vasutak állomásaival.

A 3—A füzet díjtételeket tartalmaz a m. kir. államvasutak állomásai között egyrészt és a fennemlített osztrák vasutak állomásai között másrészt.

Ezen új dijszabások következtében az 1884 február hó 1-től érvényes osztrák-magyar köteléki dijszabás II. rész 1. füzetében és ennek pótlékai-ban foglalt díjtételek, amennyiben azok a kérdéses viszonylatokra vonatkoznak, érvényen kívül helyeztetnek, ellenben az aussig—teplitzi vasut, Ferencz József császár vasut (Prágát és Sigmundsherberg-Hornot kizárólag), dux-bodenbachi vasut, prága-duxi vasut és rakonitz-protivini államvasutak állomásaira vonatkozó díjtételek valamint a kivételes dijszabások ezentul is érvényben maradnak.

Továbbá a m. kir. államvasutak és az osztrák vasutak között 1889. április hó 1-től fenálló közvetlen díjtételek szintén hatályon kívül helyeztetnek. Az új dijszabások példányai a részes vasutak igazgatóságánál legközelebb lesznek megkaphatók.

Áruforgalom Németország, ill. Németalföld és Ausztria-Magyarország között. — A nevezett forgalomban 1889. évi aug. 1-je óta érvényes dijszabás I. részéhez a f. évi nov. 1-jével a III. pótlék léptetik érvénybe. Ezen pótlék az általános határozmányok, az üzletszabályzat 48. §-ához tartozó „D“ és „E“ mellékletek, és a dijszabási határozmányok módosítását és kiegészítését, valamint az áruosztályozást tartalmazza. A mennyiben ezen pótlék határozmányai folytán dijszabásemelések fordulnának elő, ezek csak a f. évi november 15-ével érvényesítettnek. A pótlék egyes példányai a részes vasutaknál legközelebb megszerezhetők.

Kimutatás

a „Nagy-beckereki takarékpénztár“ 1890. évi aug. havi forgalmáról.

Részvénytőke: frt 100,000. Tartalékalap: frt 40,000.

Kamatkozó betétek:

állapot 1890. évi aug. végével	358021 10
betéteztett szept. hóban	38915 88
összesen	396936 98
visszafizetett szept. hóban	41081 35
állapot szept. végével	355855 63

Folyó-számlai üzlet:

állapot aug. hó végével	41452 66
előlegeztetett szept. hóban	32448 69
összesen	73901 35
visszafizetett kölcsönök szept. hóban	34257 46
állapot szept. hó végével	39643 89

Előlegek értékpapirokra:

állapot aug. hó végével	10676 69
előlegeztetett szept. hóban	52 —
összesen	10728 69
visszafizetett előlegek szept. hóban	87 —
állapot szept. hó végével	10641 69

Váltó számla.

állapot aug. hó végével	396484 13
leszámloltatott szept. hóban	216730 09
összesen	613214 22
beváltatott és visszeszámloltatott	172339 15
állapot szept. hó végével	440875 07

Pénztár-forgalom:

készpénz aug. hó végével	8278 91
bevétel szept. hóban	539076 38
összesen	547355 29
kiadás szept. hóban	547195 56
egyenleg szept. hó végével	159 74

G A Z D A S Á G.

A »Torontál« melléklete.

A szegényedés okai.

Hogy földbirtokos osztályunk miért szegényedik oly rohamosan, lehetnek ugyan apró mellékokai is, de legfőbb oka kétségkívül az, hogy urasan gazdálkodik.

Nem új dolog, hogy a gazdálkodás sikere nem csupán a bevételektől, hanem még inkább a kiadásoktól függ. Bármily ügyességgel és vasszorgalommal folyton emelt jövedelem mellett is el lehet pusztulni, ha a kiadások vagy aránytalanok a jövedelemhez, vagy helytelenül vannak alkalmazva. Tagadhatlan, hogy a gazda hatáskörén kívül eső, általa nem befolyásolható mostoha körülmények képezik egyik kiváló okát súlyos hetyzetöknek; de valljuk meg őszintén, hogy önhibánk is hol okozza, hol neveli a nyomorúságainkat. Többnyire oka ennek a minden számítás nélkülöző pazar háztartás és a költsékesre, a pénz könnyű szórására való hajlam.

Nagy baj az nálunk, hogy sokan a megszokott urimódon élést folytatják, dacára annak, hogy nem engedik ezt meg nekik anyagi körülményeik s ezt nem nevezik az igazi nevének pazarlásnak, hanem úgy tekintik, mint a családi név, a családi hagyomány által rájuk rótt köteleességet. Az újabb alakulatok által támasztott nagyobb mérvű követelések és adók a régi, urias életmódot sok családnál kérdésessé tették. De csak kevesen tudtak e rögtöni anyagi változással számot vetni s folytatták számítás nélkül, a régi költséges életmódot, akár csak az ingyen robot és dézsma idején. Ez tette tönkre számos jó és nagy család existenciáját.

A szomszédok, ismerősök, rokonok megszólásától való félelem idézte elő a legtöbb tisztességes család romlását. Az egyenlőség theoriája nagyon szép, de e theoriát a költsékesnél csakis úgy volna szabad érvényesíteni, ha nem fölibénk, hanem alánk tekintenénk. Nem a saját szemünk, hanem a másokéi tesznek bennünket tönkre. „Ha rajtam kívül az egész világ vak volna, nem törődném a finom ruhákkal és a szép butorokkal“, — így okoskodik mindenki. A legtöbb embernek, ha nem akar szegény maradni, vagy teljesen elszegényedni, nem szabad arra törekedni, hogy a tökéletességnek a gazdagok által felállított téves mértékét elérje; a helyett, hogy gondal igyekeznék fentartani a látszatot, sokkal jobb, ha mindenki saját egyéni állapotát tekinti mérvadóknak s kiadásait bevételei arányában irányozza elő.

Éppen mivel a változékony jövedelmi nyers termények képezik főjöveldelmi forrásunkat, életmódunkat és háztartásunkat is ennek megfelelően kellene berendeznünk. Pedig sajnos, ez nincs így. Ha a természet ránk önti a bőség szaruját, vágyaink azonnal megnövekszenek s azok kielégítése után alig marad valamink. Minthogy pedig rossz termésű esztendőben sem vagyunk képesek megszokott, felesleges szükségleteinkről lemondani, kénytele-

nek vagyunk kölcsönökhöz, még pedig improduktív kölcsönökhöz folyamodni s ez aztán a végnek kezdete.

A józan s anyagi helyzetünkhöz mért luxust nem kárhoztatjuk, azt sem lehet helyteleníteni, ha a pénzelés főidején egyik s másik rég nélkülözött dolgot engedünk meg magunknak; de a józan számítás soha sem szabad szem elől téveszteni s a takarékoságot a legvégső határig vinnünk mindaddig, míg el nem sikerül érnünk a jó gazdaság alapfeltételeit: az év minden havára legalább némileg biztosított üzembévételeket.

Nagy baj az, hogy még mindig nem birt gyökeret verni bennünk azon elv fontossága, hogy jobb a sűrű krajczár, mint a ritka forint. A kereskedő ez utóbbi elvet alkalmazza s számításában önmérséklésében ritkán csalódik.

(N. H.)

KÜLÖNFÉLÉK.

A czethalak mint a tengeri közlekedés eszközei. Dielen von Dielenheim professzor egy röpiratot adott ki Erfurtban a czethalak hasznosításáról. Kellő tudományossággal írván a tengerek ez óriásáról és szelid természetéről, ép oly tudományosan fejtegeti, hogy a czethalat föl lehetne ám használni egyébire is, mint leöldöni zsirja és csontja végett. Hajókat kellene vontatni velök, a mi a sarki tengerek közlekedését rendkívül megkönnyítené. A tudós professzor rajzokban is bemutatja, hogyan képzei ő a czethalak fűlszerszámozását és hajók elé fogását.

Világító rákok. Giard természetvizsgáló a Talitrus Orchestia nevű ugró tengeri rákon sajátos betegséget észlelt. Az állat, a mint fokról-fokra jobban gyöttri a baj, úgy kezd mind erősebb zöld fénnyben ragyogni. Giard közelebbről megvizsgálván a dolgot, a beteg Talitrus vérében diplobakteriumot talált, mely minden izmát légióstuál megszállotta. A mikrobával tíz más egészséges példányt beoltott, s két napra rá elkezdtek világolni, a 3-4ik napon a legszebb zöld színben fénylettek, végre 4 nap múltán elhaltak. Ragyogásuk telőpontján oly erős volt a fényök, hogy 10 méterre még jól elhatott, s két beteg rák világánál az ember az óráját koromsötét éjben bátran megigazíthatta. Az állat kiszívása után még egynehány óráig fénylő maradt a tetem, aztán sajátos barna színt vett magára.

Melegági czeмент-ládák. A kertészek sokat panaszkodnak a miatt, hogy a melegágiak faladái nem tartósak: e gyakori panaszok arra indították Wuttke germersdorfi czeментgyárost, hogy czeментből csináljon alkalmas ládákat a melegágiak számára. Egy ilyen ládával, mint a Möllers Deutsche Gärtner-Zeitung-ban olvassuk, már kísérletet is tettek. A láda egyes részei 5 cm. vastag czeментtáblákból állnak, összeillesztendő szélei nemezzel vannak béleelve, minélfogva összeillesztésük után teljesen légmentesek, vagyis az összeillesztés oly tökéletes, hogy azon a helyen levegő át nem nyomulhat a ládába. A láda főrészei 1 1/2 m. hosszúk, minden alsó- és felsőrész pedig 4 m. hosszú, a mi a legszokásosabb melegági ablakok szélességének teljesen megfelel. Az egyes részek mind pontosan összeillenek úgy, hogy a kertész olyan hosszú ágyat csinál magának belőle, a milyent akar. Két-két ablakérinkezés részére vasrudakat vagy faléczeteket lehet alkalmazni. Egyelőre 50 cm. felső és 40 cm. alsó magasságu lá-

dákat csinál a nevezett feltaláló, de könnyen bármily magasakat is lehet az egyes részekből összeállítani.

Miben tartsuk a petroleumot? Ólomedényekben a petroleum egy hét alatt egészen elromlik, úgy, hogy ha ilyen petroleumot égetünk, akkor a belet egy estén többször le kell kopasztani. A fémiszta felületű ólomedényben már egy nap alatt is elromlik a petroleum. A vas kevésbé árt neki, ebben csak kissé megbarnul s rozsdás csapadék válik ki belőle. Ha a bádgedény horganyval vagy rosszul van összeforrasztva, ettől elromlik a petroleum; ón és réz kevésbé ártanak neki. Legjobb az üveg- és agyagedény. Napnak kitett petroleum gyorsan elromlik s rosszul ég.

Biztos szer a tojás épentartására. Ez a szer, melyet Olaszországban, Belgiumban és Németországban réges-régen minden gazdaszóny használ, semmi egyéb mint tojás-sav. Készítési módja is a lehető legegyszerűbb. Néhány tojásnak fehérjét habbá kell verni, egy napig szabadon hagyni s aztán mikor félig folyadékká vált, ezt tiszta üvegedénybe önteni. E folyadékkal, vagyis most már sávval az elteendő tojások igen vékonyan bepemececselendők s aztán kosarakban száraz helyre helyezendők. 24 óra alatt a savas folyadék a tojásokon kemény burokká változik, mely a tojást a légáthatolásától teljesen megóvja. Minthogy e burok a tojás héját oly merevvé teszi, hogy megfőzve a tojást csak nehezen lehet késsel felnyitni s merevsége miatt könnyen szétesik, hogy ez ne történjék, nem kell egyszerre bepemececselni hanem csak részenként, igen vékonyan, 2-3 nap ismételve előbb egyik oldalát, azután a másikat. Az így eltevésre előkészített tojások 6-8 hónapig a legteljesebb épségben maradnak.

Hamis szem a lovaknak. A lovak tudvalevőleg nagyon ki vannak téve a megvakulásnak, a nagyobb városokban rendszeren egy negyed része vak a lovaknak, melyeket omnibuszokban, bérkocsikban használnak. Londonban már néhány év óta hamis szemeket tesznek a lovaknak. Ezzel ugyan nem lesznek jobbak, de nem is mutatnak oly szánalmas látványt. Flemming gyártott először hamis szemeket lovak számára, s jól meggazdagodott belőle. Most már szél-tében készítik ily szemeket, s azoknak általános kelendősege van.

Posta-fecskék. Franciaországban, hol a postagalambok tenyésztését és kitanítását annyira üzik, kísérletet tettek, hogy fecskét nem lehetne-e hradói szolgálatra kiképezni. Desbouvrie Jean, ki sok postagalambot nevelt, tette meg a kísérletet Roubaixban és pedig — állítólag — a legjobb sikerrel. Tizenöt fecskét tanított néhány napig, s oly bizalmasak lettek e madarak, hogy gazdájuk ujjára is rászáltak. A fecskék nyakára könnyű pántlikákat kötöttek s elbocsátották. Szerteszét szálltak, de negyed óra múlva már egyenkint visszatértek. A fecskéknek hadi czélokra használása mindenesetre nyereség volna, mert röptésük gyorsabb, mint a galamboké, magasabban repülnek, s így nincsenek kitéve oly könnyen az elpusztulásnak, a lelövésnek. A táplálékot röptükben szedik és otthon is egyszerűbben lehet táplálni. Azt szintén előnyeik közé sorozzák, hogy könnyebben idomíthatók a galambnál. De hátrányuk, hogy csak őszig érzik jól magukat nálunk. Desbouvrie azonban erősíti, hogy ő egy télen már egy csomó fecskét könnyen el-tartott.

Felelős szerkesztő: Lauka Gusztáv.
Főmunkatárs: Kp. Kovács László.

Hirdetések.

4410. sz. kig. (322—3.3)

Pályázati hirdetés.

A Bánlak községi szülésznoi állásnak választás utján leendő betöltésére a határidő Bánlak község-házánál folyó évi október hó 15-ének d. e. 9 órája, a tolvádiai szülésznoi állásnak Tolvádia község-házánál f. évi október hó 6-ának d. e. 9 órája tüzetik ki.

A bánlaki szülésznoi állással 120 frt évi javadalom, a tolvádiai szülésznoi állással 40 frt évi javadalom és szülési eseteknél 40 krajczár készpénz és 15 liter buza külön jutalék van egybekötve.

Pályázni kívánók ez iránti kérvényeket folyó évi október 5-ike d. e. 9 órájáig ezen főszolgabírósnál, kellőleg okmányolva beadhatják.

Bánlak, 1890 szeptember 5. Veinrich, szolgabíró.

1413. szám ki. 1890. (328—2.2)

Arlejtési hirdetés.

Torontálmegye tettes törvényhatósági bizottságának f. évi aug. 25-én 1136. kgy. 22840.-1890. sz. alatt kelt határozata értelmében ezennel közhírré tétetik, hogy Basahid községben a községi tenyészállatok és a tűzoltószerek számára istálló és felszer építésére nézve az arlejtés 1890 ik évi október hó 12. napjának, délelőtti 10 órájára Basahid község-házában ki-tüzetik, mire az igazolvánnyal ellátott építésszek és más szakemberek azon hozzáadással tisztelettel meghívotnak, miszerint az építkezéshez kvalifikációval nem bíró egyének nem pályázhatnak és hogy f. évi október 11 ik napjának, esteli 6 óráig beérkező és 200 frtnyi bánatpénzzel ellátott írásbeli ajánlatok is elfogadtatnak.

Kelt Basahidon, 1890. évi szept. hó 20-án. — Popov Arsen, bíró. Muzslai Lipót, h. jegyző.

1966. szám 1890. (335—2.2)

Hirdetés.

A képviselő-testületnek f. évi július 19-én 74. számú határozata értelmében a község mint erkölcsi testületnek tulajdonát képező földekből egyes helybeli lakosok által igen sok elszántatván, az elszántott területek felmérése és a község mint testület tulajdonába leendő visszavétele elrendeltetett.

Felhivatnak ennél fogva mind ama mérnök urak, kik ezen munkálatot átvállalni hajlandók, hogy írásbeli ajánlatokat alólírott község elöljáróihoz f. évi október hó 15-ig benyujtsák.

Perlasz, 1890 szept. 22. — Miskov, bíró. Ivánovits, jegyző.

Assicurazioni Generali.

Steiner Mihály ur a triesti általános biztosítótársaság (Assicurazioni Generali) helybeli főügynökségét letette, miért is ezen képviselőség Steinitzer Géza takarékpénztári igazgató urra ruháztatott át. (339-1.1)

6978. szám tkvi 1890. (338—1.1)

Arverési hirdetményi kivonat.

A nagy-beckereki kir. tvszék mint tkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Szubu Marta mint a torontálmegyei takaré- és hitelbank engedményese vhajtatonak, Bukur Todor kis-toráki lakos vhajtást szenvedő elleni 600 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a n.-beckereki kir. tvrszék kerületében levő Kis-Torák községi 340. sz. tkvben A. I. 2—10. sorsz. alatti egész urb. telek negyed-része 1517 frt kikiáltási árban, azonban Bukur Stefan javára bekebelezett életjáradék fentartása mellett 1890. évi október hó 27-én, d. e. 10 órakor Kis-Torák község-házánál megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10 százalékát, vagyis 151 frt 70 krt készpénzben, vagy az 1881: LX. tet. 42. § ában jelzett árfo-

lyammal számított s az 1881 nov. 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyi ministeri rendelet 8-ik § ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. tet. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatali órák alatt ezen kir. tvszék tkvi irattárában és Kis-Torák község-elöljáróságánál megtekinthetők.

Kelt a nagy-beckereki kir. tvszék tkönyvi hatóságánál, 1890. évi június 13 án. — Kiss Sándor, egyes bíró.

Szabadalmat

új találmányokra közvetít minden államban

Benedek Lajos és társa

szabadalom-irodája

Budapest

Museum körút 10. szám.

A magas ministeriumtól a feltalálók bizalmába ajánlva. — A szabadalom szerzés évenként több mint 500. (242—12.4)

Groszmann Zsigmond

okl. mérnöknek

m ű s z a k i i r o d á j á b a n**Nagy-Beckereken**

belvizlecsapolási, földmérési, tagosítási, nemkülönben a magasépítésszek körébe tartozó bármilyen munkák utólagos és mérsékelt díjazás mellett elvállaltatnak. (129—52.25)

IRODA: Begasor, Sinkay-féle ház, a gőzhajózási ügynökség mellett.

SCHLICK-féle Vasöntőde és Gépgyár

részvénytársaság Budapesten.

Gyár és irodák:

VI., külső váci-ut 1696/99. sz.

Városi iroda és raktár:

VI., Podmaniczky-utca 14. sz.

Ajánlja kitűnő és szilárd szerkezetű, számos első díjakkal kitüntetett:

SCHLICK-féle szab. 2- és 3-vasu ekéit

és szabad. mélyítő ekéit,

mélyítő ekéit, önvezetékkel, eredeti Schlick és Vidats-féle (79-21.20)

egyvasu ekéit,

talajmivelő eszközeit, boronáit és rögtörő hengereit

Schlick-féle szab. HALADÁS sorbavető gépeit.

Szóróvető gépek, többvasu ekékre alkalmazható tengeri- és répa-ültető készülékek. Készletben vannak továbbá: gőz- és járgánycséplő készülékek, gabona-tisztító rosták (Baker és Vidats rendszer), takarmánykészítő gépek, tengeri morzsolók, és darálók, örlőmal-mok és olajmalom berendezések. — Eredeti amerikai kéveköto és marokrakó aratógépek és fűkaszó gépek.

Legjutányosabb árak.

Előnyös fizetési feltételek

Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Nyomatott a kiadó Pleitz Fer. Pálnal Nagy-Beckereken.

HIVATALOS MELLÉKLETE.

Nagy-Becskerek, 1890. évi október hó 5-én.

Tárgysorozat

Torontálvármegye törvényhatósági bizottságának 1890. évi október 13-án folytatva Nagy-Becskereken tartandó rendes őszi közgyűlésében előadandó ügyek felett.

(Folytatás).

Előadó: *Daniel László*, főjegyző.

A m. kir. belügyministerium 3603. számú leirata, melylyel Ő Felségének születése alkalmából nyitvánított üdvözlőleveleket a legfelsőbb köszönetről értesít.

A nagym. m. kir. kereskedelemügyi ministeriumnak 56236. sz. rendelete a házalási szabályrendeletekre vonatkozólag.

Alispáni előterjesztés a főszolgabírák iroda-, lakbér- és utiátalányára vonatkozólag.

Előadó: *Dr. Pap Géza*, tb. főjegyző.

Alispáni előterjesztés a közös szérűs kertek felállítására vonatkozólag.

A m. árvaszék betérjeszti a megyei árvapénztár 1889. évi mérlegét.

Előadó: *Szilágyi Albert*, aljegyző.

A m. alispán bejelenti, hogy néhai gróf Andrassy Gyula olajfestményü arcképe elkészült.

A nagy-szt-miklósi főbíró betérjeszti Szerb- és Ném. Csanád községek képviselő-testületének a község nevének átváltoztatása tárgyában hozott határozatát.

A központi főbíró betérjeszti Kis-Torák község képviselő-testületének a Csacskovits Milivoj-féle birtok megvétele tárgyában hozott határozatát.

Előadó: *Filkovié Boldizsár*, tb. aljegyző.

A török-kanizsai főbíró betérjeszti Uj-Szt-Iván község képv.-testületének házhelyek eladása tárgyában hozott határozatát.

Előadó: *Hegedűs János*, kig. gyakornok.

A m. számvevőség jelentése Nagy-Teremia község 1890. évi pótköltségvetésére vonatkozólag.

A száj- és körömfájás

a torontálmegyei alispáni hivatalhoz beérkezett jelentések szerint ujabban a követk. helyek marhaállományában lépett fel:

Bács-Bodroghvármegyében: Nemes-Miletics és Goszpodincze községben.

Csanádvármegyében: Forster Elek és Bitter István dombegyházi bérlőknél.

A járvány ellenben megszünt Bács-Bodroghmegye Szántova, Kula, Borsód, Bajza, Kunbaja, Uj-Verbász és Bikity községekben.

Torontálvármegye alispánjától.

36004. szám 1890.

Körrendelet a községi pótdadók után tilosan szedett késedelmi kamatok tárgyában.

Valamennyi járás főszolgabírájának és N.-Becskerek város polgármesterének.

A nm. m. k. belügyministeriumnak 1890 aug. 31-én 24684. sz. a. kiadott körrendeletét, mely szerint községi pótdadó után késedelmi kamatokat szedni tilos, tudomásvétel és közhírrététel végett kiadom.

Alispán távollétében:

Daniel, megyei főjegyző.

M. k. belügyminister. 24684.-IV.-7. szám. *Körrendelet.* — Tétéles törvény nem oldja meg e kérdést: szedhető-e községi pótdadó után késedelmi kamat? Ez az oka azon egyenlőtlen gyakorlati eljárásnak, hogy az ország némely községeiben szedetnek késedelmi kamatok a községi pótdadók után, másokban nem. E késedelmi kamat szedhetőségének törvényessége iránt időnként kételyek merültek fel, melyek eloszlatására — törvényeink szelleméből és az ebből levont következtetésekből kifolyólag — a vármegye közönségével a következőket közlöm: A községekről szóló 1886:XXII. tcz. 129. §-a szerint, a mennyiben a község kiadásai a községi törzsvagyong jövedelmeiből nem fedeztetethetnek, a község a községi lakosokra és a birtokosokra a 130. §-ban meghatározott módon községi adót vehet ki. A 139. §-ban pedig az a rendelkezés foglaltatik, hogy a községi adó behajtásánál az 1883:XLIV. tcz. rendeletei irányadók. Ez a törvényezikk azonban csak annyit rendel, hogy a behajtás az a közadók kezeléséről szóló 1883:XLIV. tczikknek 52-től egész a 85-ig terjedő szakaszaiban körülírt eljárás szerint eszközöltessék. Az a nézet tehát, hogy a községi pótdadó után késedelmi kamat is szedhető, pozitív törvényen nem alapszik. Téves az a felfogás is, mintha az 1883:XLIV. tcz. 41. §-a alapján vagy inkább csak annak analogiája szerint az adózó község kötelezhető lenne a késedelmi kamat fizetésére, mert ez egy újabb és oly teher, melylyel az adózó polgárokat tétéles törvény intézkedése nélkül illetni nem lehet. E mellett bizonyít az, hogy a kereskedelmi és iparkamarai díjak után sem szedetnek késedelmi kamat, pedig az azokról szóló 1868:VI. tcz. 27. §-ban foglalt rendelkezés szerint az iparkamarai díjak az országos adóval egy időben és ugyanazon állami közegek által hajtattak be. Ellenben a vízszabályozási költségjárdékot után szedetnek késedelmi kamat, mivel annak szedhetése tétéles, nevezetesen az 1871:XXXIX. tcz. 20. és a vízi jogról szóló 1885:XXIII. tcz. 122. §-án alapszik. A szőlődézsmaaváltsági járulékhátralékok után hasonlóképen szedetnek késedelmi kamat, mivel az 1868:XXIX. tczikk 7. § rendelkezése szerint a lejárt tőke és kamatjárdékok és kezelési költség minden tekintetben az országos adó természetével bírónak mondatik ki. Nagy különbség van tehát ez utóbbi kimondás és a községekről szóló 1886:XXII. tcz. 139. §-ban foglaltak között, mert míg az előbb idézett törvény a dézsmaaváltsági járdékokat az országos adó természetével bírónak deklarálja, a községi törvény csak azt rendel, hogy a községi pótdadó behajtása az 1883:XLIV. tcz. határozmányai értelmében eszközöltessék. Ezek alapján nem szenved kétséget, hogy községi pótdadó után késedelmi kamat nem szedhető. Ezek folytán rendelem, értesítse a vármegye közönsége, a vármegye területén lévő községeket és r. t. városokat, hogy községi pótdadó után késedelmi kamatot szedni nem jogosultak. S ha volnának a vármegye területén oly községek és r. t. városok, melyek községi pótdadójuk után késedelmi kamatot szedtek, ezeknek szigoruan hagyja meg, hogy ezen gyakorlatot 1891. évtől kezdve beszüntessék. — Egyuttal megjegyzem, hogy más tekintet s megbírálás alá esnek az adóbehajtási illetékek, ezeket a hátralékos, ha ellene végrehajtás intéztetik, az 1883:XLIV. tcz. 75. §-a alapján fizetni köteles. — Budapest, 1890 aug. 31-én. Gróf Szapáry.

28454. szám 1890.

Körrendelet a városi és községi vízvezeték és csatornázási ügyek tárgyában.

M. k. belügyminister. 48577.-VII.-16. szám. — A városi és községi vízvezetési és csatornázási ügyek egyrészt közegészségi és középítészeti, másrészt azonban vízépítészeti szempontokból lévén elbírálandók, azok a vízépítésznek külön ágát is képezik; mely ában való képzettség csak speczialis tanulmányok utján szereshető meg.

Minthogy ily speczialis műszaki erővel ez ideig a ministerium nem rendelkezett, ezen ügyek kiváló közgazdasági fontosságára való tekintettel az illetékes földmívelésügyi minister ur intézkedett, hogy azok számára az országos kulturmérnöki hivatal keretében oly külön szakértő alkalmaztassék, a ki a vízvezetési ügyekben már is előképzettséggel bír és több külföldi város csatornázását tanulmányozta.

Az ezen szakértő által ellátandó új szolgálati ágnek célja: a városokat és esetleg községeket, ha csatornázást vagy vízvezetékot óhajtának létesíteni, költség és időkimélés szempontjából, még a tervek elkészítése előtt, a helyszínen szakszerű tanácssal támogatni és utbaigazítást adni, esetleg az iránt is, hogy a tervek ki által és mi módon készíttessenek el.

A földmivvelésügyi m. kir. minister ur ezen intézkedését oly felhívással hozom a törvényhatóságoknak tudomására, hogy erről a hatósága területén levő rendezett tanácsú városokat és községeket megfelelően értesítvén, azokat egyszersmind figyelmeztesse arra, hogy az esetben, ha alkalom adtán az említett ministeri szakközeg tanácsát és támogatását óhajtják igénybe venni, ez iránt a földmivvelésügyi magy. kir. minister urhoz intézendő kérvényüket a törvényhatóságokhoz nyujtsák be. — A nevezett minister ur aztán, a törvényhatóság által hozzá pártolólág felterjesztett kérelemre, az óhajtott szakértő kiküldetése iránt a saját hatáskörében fog intézkedni és a kiküldetéssel járó mérsékelt tiszteletdíjakat is esetről-esetre a törvényhatóságnak meghallgatásával fogja megállapítani.

Felhívom továbbá a törvényhatóságot, hogy figyelmeztesse a városokat és községeket arra is, hogy a saját jól felfogott érdekükben helyesen járnának el, ha az általuk létesítendő csatornázási vagy vízvezetési művek terveit, elkészítésük után, felülbírálat végett a törvényhatóság útján a földmivvelésügyi m. kir. minister urhoz terjesztenék fel, és ha azok a nevezett minister ur által helyeseltettek, csak akkor kezdenének a munkálatok létesítése céljából szükséges lépések megtételéhez.

Végül értesitem a törvényhatóságot, hogy a földmivvelésügyi m. k. minister ur hajlandónak nyilatkozott még arra is, miszerint a munkálatok létesítése után, a már befejezett műveket szakközeg által felülvizsgálattja, sőt az illető város vagy község kívánságához képest, a mennyiben a szakközeg elfoglaltatása megengedhetővé teszi, azoknak a munka folyama alatti megvizsgálása iránt is intézkedik. E végből tehát az érdekelt város vagy község a nevezett minister urhoz a törvényhatóság útján szintén folyamodhatik. — Gróf Szapáry.

34349. szám 1890.

Rendelet a gazdátlan jószágok árveréséből befolyt összegek tárgyában.

Valamennyi főszolgabíró, N.-Becskek város polgármesteri hivatalának és az előadói karnak.

A nagym. m. kir. belügyministerium f. évi aug. 25 én 58484. sz. alatt kelt rendeletét alább tudomás és mihez tartás végett hiteles másolatban közlöm:

Az tapasztaltatott, hogy a törvényhatóságok a gazdátlan állatok elárveréséből befolyó összegeket, minden közelebbi megjelölés nélkül, csak mint gazdátlan jószág vételárát küldik be az adóhivatalokhoz, melyek az összeg jogcíme iránt tájékozva nem lévén, azt az országos közigazgatási alapjává vételezik be.

Mintthogy 1888 jan. 10-én 16601.

ex 1887. szám alatt kelt pénzügyministeri rendelet szerint a gazdátlan ingóságok, illetve ezek eladási árának kezelésével egyedül a m. kir. állampénztár Budapesten bízott meg és az ezekről „Szállománynapló a talált uratlan ingóságok értékéről“ című külön naplót tartozik vezetni, felhívom a törvényhatóságot, hogy az idézett rendeletet jövőben mindig szem előtt tartva a midőn az adóhivatalokba gazdátlan jószág eladásából befolyt összegeket szállít, azokat egyttal a fenti rendeletre is mindenkor figyelmeztesse.

Nagy-Becskek, 1890 szept. 10.

Rónay, kir. tanácsos, alispán.

29474. szám 1890.

Hirdetményi felhívás.

12283. II. 3587.-1890. — Pozsony sz. kir. városa közönsége a tulajdonát képező, de az állandó Dunahíd kiépítése folytán felhagyandó hajóhidat, illetve ezen hídnak 26 erős hajóját egyenkint avagy egészben is eladja.

A városi tanács írásbeli vételajánlatokat ezen hajókra vonatkozólag már most is elfogad, magok a hajók azonban még csak f. év december havában, avagy kívánatra 1891. év tavaszán adhatók át a vevőnek.

Pozsony sz. kir. városa tanácsától 1890 július 19-én.

18538. szám 1890.

Adóbecslési bizonyítványok kiállítása.

Valamennyi főszolgabírósnak és a központi előadói karnak.

A temesvári ügyvédi kamara 152. ex 1890 szám alatt kelt átiratában arról értesít, miszerint általános a panasz, hogy a községi jegyzők, illetve körjegyzők némelyike egyrészt rendkívül késedelmesen és szabályellenesen jár el a tőle bekívánt adóbecslési bizonyítványok kiállítására, illetve beküldése tekintetében, másrészt pedig oly adóbecslési bizonyítványok díjmentes kiszolgáltatását tagadják meg, melyek díjmentes kiállítására állásuknál fogva kötelezve vannak; továbbá azon általános panasz, hogy a közigazgatási hatóságok legnagyobb része az 1874: 34. tezik 38. §-ának első bekezdésében foglalt törvényes intézkedést figyelmen kívül hagyva, az ügyvédi képviseletet becsatolt meghatalmazással igazoló és ügyvédi ellenjegyzéssel ellátott beadványokra hozott határozatairól, nem az ellenjegyző ügyvédet, hanem csak a megbízó felet értesítik.

Felhívom tehát tekintet jövőben a községi jegyzők pontossággal és gyorsasággal járjanak el az adóbecslési bizonyítványok kiállításánál.

Továbbá jogügyletek megkötésénél, a midőn az adó- és becslési bizonyít-

latra csak illetékkiszabás céljából van szükség, azt a községi jegyzők ingyen tartoznak kiállítani, de csak ha az alapul szolgáló szerződés bemutatatik s ilyenkor is a bizonylatra reá irandó, hogy „Illetékezési ügyben“ állított ki. Nagy-Becskek, 1890 ápril 23.

Rónay, kir. tanácsos, alispán.

36799. szám 1890.

Ellenőrzési szemle.

Valamennyi főszolgabírónak és Nagy-Becskek város polgármesterének.

A m. kir. 7. honvédkiegészítő parancsnokság f. évi szept. 16-án 2880. szám alatt kelt átiratából kifolyólag az idej ellenőrzési szemlére vonatkozó utazási és működési tervezetet meghirdetés végett kiadom.

Nagy-Becskek, 1890 szept 21.

Rónay, kir. tanácsos, alispán.

Magyar királyi verseczi 7. honvédkiegészítő parancsnokság. UTAZÁSI ÉS MŰKÖDÉSI TERV 1890. évi ellenőrzési szemléből.

Zászlóaljszám	Az ellenőrzési szemle tartatik		Az ellenőrzési szemlét tartja	Jegyzet
	Járás vagy város megnevezése	Hol		
1	Bánlakai járás	Bánlakon	14	Az ellenőrzési szemlénél megjelenni tartoznak Valamennyi pórtartalékos és a mult évben a közös hadsereg tartalékából a honvédség tartalékába áthelyezett tartalékosok. Az 1878. évben besorozottak pedig, miután év végével elbocsájtva lesznek, az ellenőrzési szemlén való megjelenéstől mentesek.
1	Módosi járás	Módoson	16	
1	Antalfalvai járás	Antalfalván	18	
3	Alibunári járás	Alibunáron	20	
3	Pancsova város és járás	Pancsován		
október hó 13 és nap október hó 15 október hó 17 október hó 19				Az utolsó folyó évi november hó 17-én a kiegészítő parancsnokságtól fog megtartani. dában Verseczen

Versecz, 1890 szeptember 16-án.

Nagy, százados.

